

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 18 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petty sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában).

Telefon-szám: 151.

Meghívó.

Az aradvárosi szabadelvű párt vasárnap, febr. hó 8-án délelőtt fél 12 órakor a Krispin-féle teremben

közgyűlést tart,

melynek tárgysorozata a következő:

1. Elnöki előterjesztés.
2. A szervezeti szabályzat előterjesztése.
3. Az üresedésben lévő elnöki állás betöltése.
4. Indítványok.

A párt igen tisztelt tagjait felkérjük, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Arad, 1896. november 4.

Az aradvárosi szabadelvű párt elnöksége.

A késig menő barátság.

Arad, november 6.

Sokan azt tartják, hogy a társadalmi életben mellözhetlen erkölcsi törvények a politikában nem kötelezők. Ezt a régi és nagyon is elterjedt nézetet elméletileg védeni nem lehet, miután a morál általános érvénye minden vitát kizár, és csak a siker érdeke igazolhatná, ha ugyan előzetesen elfogadtatik azon elv, hogy a szentelési az eszközök.

Az előtérben álló kül- és helpolitikai események és mozgalmak azonban azt bi-

zonyítják, hogy a politikában is, még a siker szempontjából is ajánlatosabb a taktikának az igazságot, mint az ámitást és hazugkerteletést vetni alapjául. A nemzetközi viszonyok intézésében Bismarck kétkulacsos, perfid politikája most termi meg keserű gyümölcsöt, idehaza pedig az Apponyi és Ugronpárt hazug programja a haza és szabadság ellenségeivel fönntartott titkos szövetsége eredményezte, hogy a két párt elcsesze megfizetve, a másika pedig teljesen össze-törve került ki a választásokból.

De megitta a levét az őszinteség, a politikai bátorság és igazság hiányának a Kossuth párt is, amiért a hitszegő klerikális Ugron-párttal végleg nem szakított, velök minden közösséget meg nem tagadott s e pártot nyilvánosan annak nem bélyegezte, ami, t. i. a klerikális reakció zsoldos csapatjának. Együtt ment a szabadelvű függetlenségi párt ezen álarcos martalóc csapatával a választási küzdelmekbe, mandátumokat engedett át nekik, mint például Polónyinak a szoboszlóit, és tűrte, hogy magukat függetlenségieknek, negyvennyolcasoknak nevezék, s ezen föltevésben jóhiszemű függetlenségi választók reájuk szavazzanak.

Az igazság rovására kötött erkölcstelen, természetellen közösség most rettenetesen megboszulja magát, és a megsértett politikai morál most nemcsak országos botrány kíséretében robbantja szét a rozshiszemű fegyverszövetséget, hanem azokat is, kik gyöngeségből vagy naiv ravaszságból vetették ellene, bűnhődésül az ádás ellenfelek pisztolyának csöve elé állítja.

Az a szörnyű inzultus, melyet Kossuth Ferencnek Szentesen az ő politikai barátai Ugron és Sima az arcába vágtak, rettenetes egyenértékű képei annak a gyávasággal, menő gyöngeséggel, melylyel Kossuth az Ugron által elcsesztött bántalmakat és gyanúsításokat mindannyiszor eltűrte, sőt, az inzultáló kezét rosszul felfogott pártédekből újra meg újra barátságosan megszorogatta. Oroszország támadó kutyájának nevezte Ugron a szentesi beszédeben a függetlenségi párt elnökét, Kossuth Ferencet, Sima pedig törvényes születését is gyanuba fogta és azt mondta felőle, hogy kikorpa csolja, ha Szentesenre beteszi a lábát. Ezzel hát vége van a barátkozásnak, melyet a kalkuláló radikális mus a settenkedő reakcióval a függetlenségi köpenyeg alatt folytatott; ennyiben Ugron és Sima lényegesen hozzájárult a helyzet tisztázásához és egy erkölcstelenséggel, egy hazugsággal kevesebb lesz a magyar közéletben. Hogy miként fogják Kossuth és barátai az egyéni becsületüket a durva emberek ellen megvédeni, az most már az ő külön ügyük lesz és ez itt csak annyiban érdemel figyelmet, mert rendkívüli erkölcsi tanúságot foglal magában, azt t. i. hogy az ember ne csak a magán- de a politikai életben is jól válassza meg a barátait, mert akiknek rágalom és becsületmetszés a fegyverük az ellenféllel szemben, azok a barátaik ellen is csak azokat a fegyvereket fordítják, ha összekülönböznek velük.

Külömben a jeles pár, Ugron és Sima a "kormányt és a parlamentet sem

Az „Aradi Közlöny” társzaja.

A vivómaster.

Irtai Vértessy Gyula.

Joggyakornok voltam akkoriban az n. i. törvényszéknél. A vizsgálóbíró mellé voltam beosztva jegyzőkönyvvezetőnek. Már akkor firkálgatni kezdtem és az elnök jóakarattal oda osztott be.

— Néha hallhat érdekes eseteket.

A prizipálisom — kikent bajszu, kemény tekintetű uri ember, aki szörnyű büszke volt rá, hogy a bírókollegái egyértelműleg elismerték róla, hogy a bűnösök vesébe lát és aki lassanként ezt maga is elhitte, — nagy örömmel fogadott.

— Legalább a gazemberek vallomásait szépen írja meg. Ugy, hogy mindig jól illeszkedik bele a bűneset keretébe.

— De hátha a bűnös vallomása eltér attól, ahogy mi szeretnénk?

— Ah, baj is az! A fő hogy úgy állítsuk össze, hogy a végtárgyaláson kevés baj legyen vele. Nem mernek már ezek rezonirozni. A mit felolvasunk nekik, azt ismerik be. Olyan mint a már törve az a sok gazember. Olyan mint a vaj! Lehet őket puhítani. En, mikor magam elé állítom egyiket-másikat, hát nem is nézem embernek, csak anyagnak; bűnügyi anyagnak, amellyel végig lehet csinálni egy érdekes tárgyalást és amellyiknek a

számára szépen megkoncipiált ítéletet lehet szerkeszteni. Tudja, pompásan meglehet mindent lélektanilag indokolni, ha az illető gámbert nem is vezette semmi lélektani indok.

Nagyokat fujt a pipájából a bíró ur és nevetve emlegette az ő gazember-anyagait. Mikor aztán hejöttünk a munkába, majd minden eset előtt jóakarattal figyelmeztetett:

— Erre figyeljen! Érdekes pszichológia!

Megjegyzendő, hogy amelyik esetben a bíró ur pszichológiát fedezett fel, hát abban többnyire nem volt. Egyszer is, emlékszem, valami tót ember került elé, aki tél idején agyonfűtött egy legényt, aki krumplit akart tőle lopni.

A bíró nagyra volt az esettel:

— A tótot szerelmi féltékenység vezette...

— De hiszen azt mondja, hogy a legényt nem is ismerte, meg a feleségét is tetszett látni, azt az utálatos vén csoroszlját...

— Az vén asszonyok a legveszedelmesebbek. Azok ejtik leghamarább törbe az ifju tótokat.

— De vádlott beismerte az igazi okot, hogy miért fűtötte le a legényt. Azért, mert az utolsó szék krumpliját akarta elvinni, vagyis mindenét amije osak volt. Ez tünt fel a szemében olyan óriási bűnnek, amit meg kell torolni. A vén feleségével törődött is ő! Meg azután azok a szegény koldus emberek, sokat is törődnek a becsülettel!

De a bíró ur nem tágitott. Neki ez érde-

kes lélektani eset volt. Mikor pedig egyszer egy igazán érdekes eset következett, akkor eleve kijelentette, hogy, ostobaság az egész. A vádlott megölte a felesége kedvesét, punktum. Az, hogy a vádlott vivómaster, nem teszi érdekesebbé a dolgot.

En pedig alig vártam a kihallgatást. Bizonyosra vettem, hogy annak érdekesnek kell lenni, amit a vesékbe látó bíró ur érdektelennek tart.

Ugy is volt. Még most is végig fut a hideg a hátamon, mikor erre az igaz tragédiára rá gondolok. S ott áll előttem a halvány, intelligens arcu vádlott és hallom az erős, széles vállu ember reszkető szavát, amint elbeszéli a dolgot.

... Mindent el fogok mondani őszintén és igazán. Nem hallgatok semmit el abból, ami történt, nem akarom kikértni a büntetésemet.

Vivómaster vagyok, abból élek, hogy öl-ni tanítsam az embereket s tudja isten mégis mikor rá gondolkodom arra a nyomoruira, aki véres fejjel ott feküdt előtem, hát úgy elfog az utálat magam iránt, hogy legjobban szeretnék már függni az akasztófan.

Pedig figyeljek el uraim, hogy nem tehetem másékp. Aki uraim dolgozik, hogy másokat előkészítsen a becsületük megvédésére, az talán maga is gondolhat egyszer arra, hogy a maga becsületét megvédjé.

De hadd kezdem a dolgot elülről. Fiatal

kimélték. Ugron a 279 kormánypárti képviselőt vadászutyákhoz hasonlította; a képviselő mandátumokat türelmi bárcaáknak Magyarországot egy megvett országnak és a magyar népet egy megvesztegetett becsületében megromlott népnek nevezte. Kijelentette Ugron, hogy a mostani országgyűlést nem tekinti törvényesnek, szerinte egy oly gyűjtemény az, melyben szelid és fenevadak vannak. Végül több ízben a forradalomra apellált.

E kijelentéseivel, úgy véljük, nem csak a tisztesség, de a szólásszabadság határait is túllépte Ugron, és a hatóságnak nem szabad meglegednie a szentesi paraszt ama kritikájával, hogy aki így beszél az nem az eke szarvához, hanem a rudjához való. A mit Ugron Szentesen elmondott, több annál, mint a mire a szentesi polgár minősítette. Itt az állami ügyészeknek kell közbe lépni: gyalázatos sérelmeket halmozott Ugron a magyar parlamentre, a magyar nép felségére. Zárják el a szerencsétlen embert és figyeljék meg, és ha beszámítható állítsák törvény elé, ha pedig bolond, vigyék a Lipót mezőre, de a személy és vagyonbiztonság szempontjából, melyért a hatóság felelős, ne hagyják tovább is szabadjára.

Választások elleni kérvények. Ertesztésünk szerint az új képviselőház elé mint egy új választásnak érvényessége ellen fognak kérvényt benyújtani. Legalább fele része a betervezett petícióknak ellenzéki, különösen néppárti mandátumok érvényességét támadja meg. A bíráló bizottságok elé kerülnek nemcsak ezek a kérvények, hanem az olyan megbízó levelek is, amelyek kiállításuk ellenzik a törvény rendelkezéseivel. Ilyen például a privigyei kerületben megválasztott néppárti képviselőnek a mandátuma, amelyben föl van említve, hogy a választási aktus harmadtól óránál hosszabb ideig félbe volt szakítva, holott a törvény világos rendelkezése szerint a választás nem folytatható, hanem elhalasztandó, ha két óránál tovább tartó félbeszakítás esete merült föl.

A Jászberényi mandátum. A Pol. Corr.-nak egy budapesti tudósítása a nemzeti párti elnökségnek Apponyi jászberényi mandátumát tisztának kijelentő kommunikációjával szemben erősen hangsúlyozza, hogy mindenestre jó lesz a mandátum kétséges, gyanús jellegét amolyan igazolással tisztázni, amilyent

a nemzeti párt kilátásba helyes. Ez annál is inkább szükséges, mert különben Apponyi korrupció-üldözési szerepében erősen feszélyezhetnék mandátumának belső fogyatékoságai. Tártyilagos kritika nem várható Apponyitól jelenlegi, a nemzeti párt kudarcra folytán fokozódott elkéserevésében. Mert hiszen különben éppen a saját választásánál véghezment botrányos visszaélések azt a meggyőződést keltenék benne, hogy a választási visszaélések csakis valamennyi párt egyesült közreműködésével küszöbölhetők ki, hogy ellenben az ilyen szabálytalanságoknak, melyekben a nemzeti pártnak is jelentékeny része van, merőben agitacionális oszlopra való kizsákmányolása által a főnálló viszonyokon változás nem történik.

A helyzet.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti levele. —

Budapest, november 5.

A szabadelvű párt és a sorából alakult kormány nagy, fényes győzelmet vívott ki az országgyűlési választások alkalmával. Fényes győzelmét a szabadelvű eszméknek a klerikális ellenzék övét negációja ellen. A választási ütközésben a szabadelvű párt kettős arcvonalban harcolt: az antiliberalis ellenzékkel és a 67-iki kiegyezés ellenségeivel kellett szembe szállnia a szabadelvű eszmének és minden vonalon győzött a liberalizmus, még ott is, ahol a függetlenségi eszme előtt elbukott, mert a Kossuth-frakció küzdelme és az Ugron-párt hívei ellen a liberális eszme diadala volt, amit a világ semmi hatalma sem képes többé eltagadni.

A kivívott tökéletes és hatalmas diadal után a győztes párt nem diósekszik gögösen és kárörvendve a nagy sikerrel, mert a tények elég hangosan beszélnek és nem szorulnak a kommentárra. Az elbukott nagyságoknak és pártoknak most elég idejük lesz balsikereikből levonni a következtetéseket és belátni, hogy hibáztak. A liberális eszme folyamatos megtagadásában és támadásában rejlenek Magyarország nem az az ország, ahol hátrafelé haladó velleltások és felekezeti politika ünnepehetik orgiáikat. Kulturháború nem keletkezik Magyarországon. A népszavazás megsemmisítő vihara sug pusztítólag azok felett, kik itt vallásháborút akartak megindítani. Ez a népszavazás félremagyarászatlan kifejezést adott a nemzet akaratának, amely szerint a vallásnak a templomban, a politikának a politikai hatóságoknál a helye.

Es e szavazás értelmében már a választások alatt és közvetlen utánuk a munkánál találjuk a Bánffy-kabinetet, melyhez az imént kapta meg a nemzettől a legkompetensebb jogosultságot. A nemzet szavazata el akarta fojtani a felekezeti viszályt és felbátorítani a közgazdasági munkát. Az egyházpolitikai ellenzék meg van semmisítve, a nép áldásos alkotást kér. Szavakból és gyalázkodó beszédekből már nagyon sokat kapott. A nemzet alkotásra hívásának megfelelően munkához fog a Bánffy-kabinet s először azt a sorrendet állapítja meg, amelyben a nemzet kívánatának eleget tenni akar. A kormány munkaprogramjáról, mely előben önmagától ered, következőket közölhetjük:

A ház megalakulása után azonnal hozzá fognak a felirati vitához. Ezt a vitát, december hó első felében alkalmasint megszakítják az indennitási tárgyalása véget, melyet három óra kéri a kormány. A felirati vita alatt a két kormány folytatja a kiegyezési tárgyalásokat és az érvényben levő szerződést a törvény értelmében föl fogják mondani.

A felirati vita befejezése után azonnal a költségvetés tárgyalásához fognak, és a kormánykörök abban a nézetben vannak, hogy a költségvetési vita nem fog kelleltnél tovább húzódní, mert az ellenzéki pártok már a felirati vitában alkalmat vesznek maguknak, hogy elvi álláspontjukat minden irányban érthetően meghatározzák. Amint halljuk, a szabadelvű párt egyik legelső teendői közé tartozik majd a ház szabályok néhány szakaszának módosítását követelni és keresztül is vinni. E teendők elintézése után, még a tavaszszal a ház elé terjesztetnének az új kiegyezés összes pontozatai.

Mint látjuk, nagyon sok dolog van, tehát gyorsan munkához kell látni.

Mac Kinley.

Arad, november 5.

Megemlékeztünk az arany és ezüst harczáról az északamerikai egyesült államokban és közöltük a telegramtudósítást, hogy a győztes védővámok jelszavával szövetkezett arany nevében Mac Kinley lett, a kit nagy többséggel fognak a jövő év januárjában elnökké választani. Az a választás már csak formai dolog, mert a tegnapi megejtett választások eredményeképpen a választó kerületek követeli

legénykorom óta abból éltem, amit a két keszmmel megkerestem. Az apám is vívómester volt, én is az lettem. Szerettem is a mesterségemet, meg aztán ezt az apám mellett könnyebb is volt kitanulnom. Mikor aztán az öreg ur meghalt, én vettem át a vívótermét. Az üzlet nagyon jól ment. A vidéki urak jobban szeretik a vivás tudományát, mint a fővárosiak. Pedig kevésbé vannak rászorulva, de jobban büszkélkednek vele. Ott nem tanulnak meg vinni, de verekszenek, itt pedig megtanulnak és csak diósekszenek vele. A vidéki ember jobban él, az élet praktikus gyönyörűségeit jobban kihasználja, hát kevésbé is szereti reszkírozni a bőrét. De ugy maszkkal nagyon szeret verekedni, sőt, bottal, maszk nélkül is szívesen.

Blég az hozzá, hogy én nagyon meglehettem elégedve a helyzetemmel. Jó jövedelemem volt, az emberek szerettek s uri módon megéitem abból, a mit becsületes munkával kerestem.

Akkoriban még jóképű csinos legény is voltam, legalább sokszor hallottam ezt emlegetni és aztán a nők talán kelleltnél is jobban érdeklődnek a sportemberek iránt — szóval, hogy őszintén beszéljek, hát bizony csínálhattam volna én akárhány jobb parthiét, de hiába, beleszerettem abba a koldus leányba és elvettem.

Egy korosmáros nevelt leánya volt. Gondolhattam volna, hogy attól a sok szennyes

piszkos beszédtől, amit a korosmában hallhattam kis kora óta, eldurvult a kedélye, hogyha a teste érintetlen tiszta maradt is, lelkének okvetlen lekeltett hullatnia tiszta, ártatlan szománczát — de hát édes istenem, gondol is az örült szerelem az ilyesmikre! Én pedig örültem szerettem a feleségemet. O is ugy mutatta, mintha isten tudja, mennyire szeretne; pláne az első időkben, még a háláról is beszélt, mikor idegen otthonának rideg környezetéből kimenekülve s szükséges életviszonyainak igája alól kiszabadulva, nálam élvezni kezdte a módot, a tisztességes, sőt uras megélhetésnek reá nézve bizonyára nagy gyönyörűségét.

Hányszor elmondta:

— Te vagy az én megváltóm! Ugy áldjon meg engem az Isten, ahogy ezt sohse felejttem el neked!

Es micsoda mélységes nagy szerelmet tudott hazudni! Es én milyen ostoba voltam, hogy hinni tudtam neki! Pedig hittem addig a napig, amikor ott találtam őt csókolózva Gelencséry Gézával az öltözőben.

Akkoriban iratkozott be hozzám ez az ur. Alig adtam neki még egy két lecskét, mikor ez megtörtént. Esténként járt hozzám vacsora előtt. Ezen a napon éppen kint jártam valahol a városban és későn jöttem haza. Szokásom szerint az öltözőn át akartam menni a lakásomba; az öltözőn át, melyet a hálószobánktól is egy függöny választott el a

vívóteremtől is. Széthuzsom a függőnyt s őh irtózat mit láttam: ott ültek egymást átölelve, az a kölyök, meg a feleségem. Elő pillanatban rájuk akartam rohanni, hogy megfojtsam mind a kettőt, hanem aztán mégis csak uralkodtam magamon. A botrányt kerülni akartam s míg a szobából kikerültem a folyosóra, hogy onnan menjek be a terembe, bolondnál bolondabb tervek kergettek egymást a fejemben. Rákényszerítsem, hogy vegye el a feleségemet, vagy megölöm őt is, meg az asszonyt is; ugy tanítom meg vinni, hogy semmit se tudjon s egy harmadikat ráuszítok, azt kitanítom, hogy halálosan sebezze meg, mert én nem verekedhetem vele; vagy megölöm most a szeretője előtt, vagy...

A gondolatok összefutottak az agyamban, szemem elé homály borult s összeestem az ajtóban. A zuhanásra kijött Gelencséry a vívóteremből: a feleségem pedig a lakásunkból és igazán megindító gyöngédséggel térítgettek magamhos.

— Valóban uram, ön jó barátom, arczán látszik a részvét — fordultam asután Gelencséry urhos.

Es a gazember ájtatoskodó, szent arcczal erősitgette, hogy mióta először látott, azóta mindig szeret s hogy nincs más vágya, minthogy én is tartsam őt meg szerettemben.

— Különösen most van rá szükségem. Kedves mester, nagy bajban vagyok. Kihív-

köst azok vannak többségben, a kik Kinley elveivel fordulnak a népfelsghez.

Mao Kinley két körülménynek köszöni nagy sikerét. Az egyik az ő védvampolitikája, a másik a valutakérdés dolgában elfogadott kompromisszuma. A republikánus párt, mely Mao Kinley zászlaját diadalra juttatta, mindenkor védvamos volt. Az a nagy háború a hatvanas években, melyet a humanizmus jelszavával hívtak, a Déllel, inkább a szabad kereskedelem, mintsem a rabszolgaállítás ellen lóá üzenve.

A republikánus párt uralma alatt, a mely 1864-ig tartott egyre emelte az Unió a védvámokat. 1884-től 88-ig a demokráta párt jutott uralomra. De 1888-tól 1892-ig újra republikánus került az elnöki székbe, s ebbe az időszakba (1890) esik a hírhedt Mao Kinley bill elfogadása, a mely rémületbe ejtette Európát s monárkiánk iparának is sok tekintetben pótolhatatlan károkat okozott. Az óriási gazdasági reakció, a mely ezt a billt követte, megbuktatta a republikánusokat s 1892-ben a demokráta párt Clevelandot emelte az elnöki székbe. Mao Kinley-vel most ismét a republikánus párt tiltotta a maga jelöltjét a washingtoni fehér ház elnöki székébe.

Mao Kinley skót származásu. Nilesben 1844-ben született. Szüleinek kilenc gyermeke volt, a fiunk tehát már korán kellett kenyeret keresnie. Már kora ifjúságában, a polgárháború kitörésénél a hadseregbe lépett és 1862-ben őrnagy lett. A háború után ügyvédkedni kezdett, hogy a politikai térre lépessen. 1877-ben jutott a washingtoni képviselőházba, ahol szorgalmát csakhamar megbecsülték és végül a közéleti bizottság elnöke volt. — A védvám bill egyszerre ismertté tette nevét az egész világon. A demokráta perse most mindent elkövettek, hogy megbuktassák. Az 1890-iki kongresszus választásánál kérelem is kerekedett, de azért az ohioi köztársasági párt kormányzó állására jelölték. Mint ilyen, be is vált. Az a 80.000 szavazatot, amelyet a választásánál kapott, új állást biztosított neki a pártban is és több év óta mindenféle elnökjelöltnek nézték őt.

Mao Kinley nem valami nagy szónok, de úgy tud beszélni, hogy a nagy néptömegekre hatással van. Böbesédősége szinte kimeríthetetlen. Egyetlen egy választási campagne alatt 19 államban 400 beszédet mondott. Hogy népszerű-e, talán maga sem tudja. A Mao Kinleyismus azonban mindenesetre népszerű.

Magánéletéről csak a legdicséretebb dolgokat hallani. Végtelen gyengédséggel szereti öreg anyját, ki híven oldala mellett volt élete nyomorúságos szakában is, a most végre megértte fia nagy diadalát. A görnyedt öreg asszonyka sirt, mikor meghallotta a tegnapi választás eredményét. Az új elnök még harmincz éves korában elvette Amerika egyik legszebb hölgyét, családi életében azonban

nem szerencsés, mert felesége husz év óta egyre betegeskedik. Ő maga kerül a társaságokból, visszavonultan él s csak komoly tanulmányokkal foglalkozik. Mintékepe a józan és tudásra törekvő amerikaiak. Sőt hiányzik belőle az amerikaiak mesés nyereségvágya is. Pénzügyleteiben annyira kevés volt nyereséskedő, hogy hirtelen pontján csödbe jutott, s amikor a politikai barátai mind jól megszédtek magukat a védvámörvény idejében.

Mao Kinley kiltásait sok tekintetben a valutakérdésben elfoglalt magatartásának köszönheti. Multját tekintve, ő tiszta ezüstember. Nemcsak az ezüstemberekkel szavazott, hanem ismételtelen beszélt a szabad ezüstverés érdekében, a mi az ezüstvalutára való átmenetet jelenti és a pénz megrontását, a dollár értékének felére csökkenését. De nincsenek aggodalmai és multja miatt nem engedi kariertjét gátoltnak. Eleinte a republikánusok s st. Louisi egyetemére való tekintettel ezüst-programmal tervezték, de mikor látták, hogy a befolyásos északnyugati ilyen körülmények között Mao Kinleyt nem pártolja a valuta épségben tartása, az aranyérték fontartása mellett agítáltak. Hogy az aranyembereket megnyerjék, s az ezüstembereket sem idegenítsék el egészen, Hobartot, a nyílt ezüstbarátot elnöknek és tanácselnöknek jelölték. A valutakérdésben tehát egyelőre nem lesznek gyökeres változások. A pénzügyi program végző pontja amelyet az ő pártja fölállított, így szól: utógondolat nélkül fönnek akarjuk tartani a valuta épségét, nem engedjük az Egyesült Allamok pénztét értékben csökkenti és ellenállunk a szabad ezüstverésnek, míg csak nemzetközi egység nem dönt ez ügyben.

Ez a pénzügyi program, aminek pontos keresztülvitelére persze az elnök és helyettesének szellemi ereje semmi garanciát sem nyújt. De arra nézve teljes biztosságot ígér, hogy a vámprogrammal pontosan betartják. A republikánusok választási pénztárárt a nagytermelők jól megtöltötték, hogy Mao Kinley a vámpolitikai terén is úgy működhesse, amint azt a valuta-politikában tette.

Ellenfele Bryan, nem valami kiváló egyéniség, nincs meg benne semmi, a mi őt a nagy emberek sorába emelhetné. Ellenségei egyebek közt korát is szeméret vetik; az amerikaiak azonban ő harminczöt éves korával még boy (ifju) számba megy.

Bryan Linkolmban, (Nebraska állam) ügyvédeskedik. Mikor 1885-ben letette az ügyvédi vizsgát, együtt vizsgázott feleségével, ki határozottan jobban felelt meg kettőjük közül. Külsőjében szép és szimpatikus ember; ir származását elárulja behízog beszédmodora is; töltötte udvarias és előzékeny és tud az emberekkel banni. Politikailag azok, kik közelebbről ismerik, demagógoknak és opportunistának tartják. Társadalmilag azonban őszinte és kifogástalan ember híreben áll.

Bryan egyike a sok gyulorlat nélküli ügyvédnek, amilyen az Egyesült-Allamokban számtalan van. A kevés pörben, melyet eddig

vitt, nem nagy hírnévre tett szert, és mint fizetember amiben amerikai ügyvédnek kitűnőnek kell lennie, nem valami ügyes. Linkolmból időkint Omaha felé fordult figyele, ott átvette az Omaha Herald szerkesztését, de a szurnaliztika terén sem aratott sikert; ritkán járt a szerkesztésbe, mert jobban szeretett Délén és Nyugaton agítani. Ez által az egész vidéken ismertté vált s utközben elmondott beszédeinek köszönheti, hogy az ezüst pártiak jelölték.

A kongresszusba, amelynek rövid ideig tagja volt, ellenfelei ügytelensége által jutott, mert a nagy többségben lévő köztársaságiak rosszul választották meg jelöltüket. Mandátumát megtartani nem volt képes. A kongresszusban is merész hasonlataival tűnt ki. Az ellenzéki sajtó most felkutatta Bryan régi beszédeinek másolatait s többek között rájöttek, hogy a törvényhozásnak azt a feladatát, hogy az éremkérdést megoldja, a dísnópásztornával hasonlította össze, amelyeknek fakarkát kötnék az orruk köré, hogy táplálkozhassanak, de a földet ne tudják felturni. Ennél sokkal jobban hatott egy más hasonlata, mely szerint arany keresztre akarják az amerikai népet feszíteni. Bryant egy szellemes linkolmi kollégája következőképp jellemezte:

— Mint szónok, Bryan olyan mint a tűzrakéta, intelligenciája azonban csak olyan, mint a rakéta fanyele.

Ez a bírálat elég erős.

Revolveres papok.

— A néppárt dícsérete. —

Hogy milyen hallatlan terrorizmust fejtenek ki Zichy Nándor pápi csuhába öltözött kortesei az egész országban, arra nézve érdekes példánul szolgál az az eset, amely a napokban Esztergomban történt. Október 28-án, a választások napján egy Zwillinger Ferencz nevű esztergomi jogász a választások hevében a liberalizmust éltetve elkialotta magát „le a papokkal”. Meghallotta ezt Keményffy Dániel, az „Esztergom” című klerikális újság reverendás szerkesztője s lapja következő számában éktelen szidalmakban tört ki a fiatal jogász ellen, a ki erre e hónap 30-án este az utozán oda állt a szerkesztő ur elé s a következőket mondta neki:

— Ha nem volna pap, felfofoznom, így azonban ignorálok támadásait.

A néppárt reverendás kortese erre nem szolt semmit, de lapja vasárnapi számában utonálló szidónak nevezte Zwillingert, aki fájának minden arroganciájával nyílt utozán támadja meg a papokat s a rendőrség figyelmébe ajánlotta őt. Hétfőn estefelé azután az így inzultált Zwillinger felpotozta Keményffyt a nyílt utozán, Keményffy pedig a nagy utepel nevű utozási tanár kollégájával egyetemben alaposan elverte a fiatal jogászt, épülésére a nagy tömegben sétáló közönségnek.

— tak és amint őn is tudja, a kardot sem tudom még megfogni; ő a sértett fél, ővé a fegyver-választás joga, kardot fog kérni, megöl, bizonyára megöl.

A feleségem természetesen ekkor már nem volt ott, pedig jó lett volna látnia, hogy ez a szép férfiarc milyen visszataszító, milyen utálatos volt ebben a pillanatban, mikor a gyáva-ság, a félelem nyomorult vonaglása reszketett vonásain.

— Oh mester, tanítson meg egy pár biztos vágásra. Tudja, hogy gazdag ember vagyok, fizetek önnek annyit, amennyit kíván, csak paukoltson jól.

Igyekeztem hozzá nyájaslenni, magamban pedig elgondoltam, hogy milyen hamar a kezemre járt volna a sor ez a hitvány embert.

De istenemre mondom, még akkor egy gondolata sem jutott az eszembe annak, hogy meg fogom ölni. Csak arra gondoltam, hogy nem mutatok neki semmit, hogy kaszabolják össze! Majd azután jövők én, aki kényszeríteni fogom, hogy vegye el a feleségemet, ha elcsábította.

Asalatt Gelencséry ur csodalatos gyorsasággal vetközött le és vette fel a fejmaszkot és a keztyűt. Nem igen akarta vesztegetni az időt, sőt sürgetni is kezdett:

— Kezdehetünk, mester!

Összeálltunk. Még ügyetlenebb és még ostobább volt, mint máskor. A félelem s izgatósság hatása alatt alig bírt a lábán megáll-

ni; a legegyszerűbb vágást sem tudta megcsinálni s reszkető, gyenge kezéből minduntalan kifordult a kard.

— Brr! irtószom ettől a kardtól! — kiáltott fel.

— Hát pihenjünk egy kissé. Azalatt mondja el a párbaj okát.

Elmondta. És pedig mihelyt kardot nem érzett a kezében, rögtön visszaesett a szokott modorába. Henegeve, sértően, durva kifejezésekkel elmondotta, hogy egy ostoba kaland az oka az egésznek. Egy férj ott találta őt a nejénél, Ennyi az egész.

— S most kockára dobhatom az életemet egy rongyos esszonyért!

— Asit ön eiosábitott, aki mindent eldobott önert, aki ezért a szerelemért kockára dobott többet az életénél: a becületét.

— Eh, lári-fári, kedves mester! Az asszonyok nem valók másra minthogy eiosábituk őket, azután ott hagyjuk. Erre születek, ez a sorsuk!

— És részvétet nem érez soha egy iránt sem?

— Örüljenek hogy boldogok lehetek velem?

A cinizmusnak ez a lelketlen, őszinte vad-sága felbőszített. Ugy éreztem, hogy nemcsak magamban állok bosszut, de az embereket is megszabadítom ettől a hitvány embertől, ha megölöm őt. Ez eszembe jutott, hogy úgy is

csak gyilkosság marad az, akárhogy teszsem meg!

Egy vívómester ha halálra sebi az ellenfelét, feltéve, ha az verekszik vele kardra — gyilkolt; ha lelvi — gyilkolt; ha pedig vele teszi ezt az ellenfele, az jogával él, azt mondják rá, és mindenki dicseri ügyességét, bátorságát, hogy egy vívómesterrel elbánt.

Es amellett, mi tanítsuk ki ezeket a hitvány urakat, hogy még vakmerőbbek legyenek büneik elkövetésében? Mi mentetik meg őket attól, hogy el ne vegyék megérdemelt büntetésüket? Mi maradunk velük szembe gyáva, bünbocsánatot hirtető alakoknak? Mi csak azért, mert mi bátrak és ügyesek vagyunk, ők pedig gyávák és ügyetlenek, mihelyt férffival állnak szemközt és nem nővel?

Nem tudtam tovább parancsolni magamban. A gyűlölet, a bosszu érzése elöntött. Ő pedig mintha csak olvasott volna a gondolataimban, azt ajánlotta, hogy fejjed és keztyű nélkül állj vele szembe, hadd szokja meg a meztelen markolatot és úgy mutassak neki egy biztos vágást.

Megmutattam neki a fejjéget, vasosapással. Az ellenfél pengéjén fel csuszattam a saját pengét körülbelül a közepig s ott csuklóssávarással kiűnti a kardot, aztán teljes erővel fejét vágni. Az első vágást természetesen csak markirozva, váratlanul egészen jól csinálta.

— Hohó, — gondoltam — hiszen ez még

Ez az esemény nagy igazságosságot keltett a városban s bár senki sem helyezte a fiatal jogász támadását, az adott körülmények között még sem tartották azt egészen indokolatlannak. A botránycokait igazságosság lecsillapult volna már, tegnap este azonban folytatása volt a dolognak, ami újra felkorbácolta a szenvedélyeket. Tegnap este ugyanis Kelemenffy egy Eitner Elemér nevű káplánnal séált az utcán, amikor szembejött velük Zwillinger, Eitner káplán meglátva őt, előbe állt a revolvert szeggezve mellének, a következő éktelen asidalmakban tört ki:

— És az a pimasz zsidó, aki a papságot inzultálja! De figyelmes tetem, hogy ha még egyszer mer egy papot inzultálni, lelővöm, mint egy nyomorult kutyát!

A két jeles pap erre elsiotott, Zwillinger pedig tanokkal a rendőrségre ment s ott életveszélyes fenyegetés miatt feljelentést tett a harczi papok ellen. Mindez történt pedig a szerzetet vallásának cégérére alatt, a bíboros hercegprímás székvárosában.

Egy egyház jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Nagy ünnepségre készül az aradi ágostai hitvallásu evangélikus egyház. Ez évi november hó 8-án, vasárnap lesz ötven esztendeje annak, hogy az egyház fennáll s hirdeti városunk között Luther tanait. Ezen alkalomból a hitközség a mondott nap délelőtt 10 órakor istentiszteletet tart, déli 1 órakor pedig a „Központi szálló” nagytermében közebédet rendez.

As aradi ágostai hitvallásu evangélikus egyház, mint anyae gyház 1846-ban alakult meg. Addig főkegyházként Új-F. Varsándhos tartozott, sőt az aradi ev. ref. egyházzal közösen is tartottak istentiszteleteket. A hívők száma megsaporodván, önálló egyházzá alakultak s első lelkészük Stiefány, a szomlaki egyház lelkészt választották meg. Már előbb a varsándi lelkészt hívták volt be a hívek istentiszteletek tartására, a melyeket Szigethy és Hász Mátyas házában tartottak meg. Onmagukat megadóztatván, megvették a Templom- és Batthyányi utcza sarkán lévő Fruscha-féle házat, a hol az istentiszteletet tartották s a hol a lelkész az evangélikus tanulókat tanította.

Stiefány 1849-ben elhalván, helyébe 1850. április havában megválasztották a nagyikindai lelkész, Frint János. Minden buszósága és batorító, bízató szavai dacára, az országban beállott általános deprimáló hatás a hívekre is átcsállván, nem volt képes saját egyházuk iránt melegebb érdeklődést felköltetni. Azért 1850. okt. 1-én Franczfoldra távozott. Utána az egyház lelkész nélkül maradt néhány hónapig s már attól

megseozt az a másik szegény férjet — és oda kiáltottam neki: most én vágok.

Es vágtam. Irtozatos erővel, azzal a vad erővel, melyet csak a düh tud ilyené megnőveszteni!

Elterült a földön s óriási fejesebből patakzott a vér. A széttört koponyacsonton át cefatosan lógott ki valami puha, véres rongy. A doktorok később azt mondták, hogy az agyvelő volt...

Elmondtam mindent. Esküszöm az élő Istenre, hogy utolsó betűig igaz a beszédem. Nem hallgattam el semmit. Pedig talán vehettem volna azzal, hogy tanítás közben megesett véletlenség az egész. De minek? Azt akarom, hogy szabadítsanak meg az élettől, mert így nem tudok tovább élni! Így, azzal a tudattal, hogy aljasan negesalt az a nő, akit istenként imádtam és azzal a kínzó váddal, hogy védtelenül öltem meg valakit, aki bármit vétett is ellenem mégis csak ember volt. Itéljenek el...

A vizsgálóbíró közbevágot:

— Majd elítéli a törvényszék. Mi csak hallgattuk. Mehet.

Mikor azután a börtönőr elvesette, hozzám fordult:

— Községes emberölés. Semmi érdekes. 281-ik paragrafus...

lehetett tartani, hogy végkép szét fog omlani. Ekkor küldte a békési esperes Nikodém Jánost próbászónoklára, kit is megválasztottak lelkésznek. O alatta új lendületet vett az egyház. Szerénysége s odaadó buszalma erőt és reményt támasztott a hívekben: Az országban a provizorium is megszűnővén, a protestáns egyházakra nehezülő vasak és kénysser enyhébb irányzatnak kezdett engedni. Aradvárosa is föllelegzett a nyomás után s intézkedéseiben szabadabban mozoghatott. Az egykori Tököl-féle karr a város által megvétetvén, az egyház templom, paplak és iskolaépítésére a Tököl-téren egy telket nyert. Hogy óhajtott és kívánatos tervét megvalósíthassa, az úgy is pór alatt álló Fruscha-féle házat eladta s 1868-ban felépítette híveinek bámulatos áldozatkészségsből a jelenleg is birtokában levő házat. Ezen telek megszerzése és a ház felépítése első sorban a lelkész, Nikodém János érdeméül számítható be.

Nikodém János azonban mint tanító is szerzett magának elévülhetlen érdemeket. Iskolája várososerte, sőt messzebb vidékeken is híres volt s a jobb családok legtöbbje vetekedett, hogy gyermekeit ott taníttathassa. 1872-ben Nikodém János lelkész az egyház beleegyezésével Máday Mátyas szegedi tanítót hívta oldalá mellé s annak adta azután teljesen át az iskolát. 1875-ben Nikodém János visszaszonult a magán életbe s helyébe Stiegler Gusztáv választották meg lelkésznek. Arad városa ezidőben kezdte szervezni községi iskoláit, Máday Mátyas átment a városi iskolához s az egyház iskolája megszűnt. Stiegler Gusztáv s vele az egyház busgó tagjai 1877. éssen megválasztották az qjonnan szervezett iskolába Grassel János volt lieblingi tanítót. Stiegler Gusztáv áldásos működése 1881. október haváig terjedt, a midőn a soproni gyülekezet őt hívta meg lelkészsének. Stiegler Gusztáv lelkészkedése és Hász Sándor egyhásfelügyelő sége alatt fizették ki az építési költség utolsó részletét. Stiegler gyűjtötte össze a „segélyalapot” a melynek kamataiból az ev. iskolák és szegény egyházak segélyestetnek.

Stiegler eltávozása után az egyház Frint Lajost, a szerémségi új-páznai egyháznak helyettes lelkészt választotta meg. Alatta létesült a templomépítési, tempiomfelszerelési, Luther és szegény tanulókat segélő alap, amely 1885—1895. jan. 1 ig 28,621 frt 18 kr tökélt mutat fel. Magok a hívek rakták össze legnagyobbrészt ezen tökélt, a miért méltán illeti meg őket a dicséret.

Az egyház felügyelői voltak: Institóris János, id. Purgly János, Szigethy Lajos, Kászonyi János és 25 év óta Hász Sándor kir. tanácsos. Gondnokai voltak az egyháznak: Váskub Pál, Prinzer V. Samu, Szontagh Gyula, Réthy Viktor. Az egyház tanácsa: Lelkész: Frint Lajos, felügyelő: Hász Sándor, gondnok: Réthy Viktor, jegyzők: Scholes Róbert és Dancs Ferencz; tanácsnokok: Abrai Lajos, Eckstein György, Ernyei Gyula, Fromm Frigyes, Institóris István dr., Institóris Kálmán, Irmer Henrik, Kornay Károly, Knóthy Géza, Máday Mátyas, Nikodém János, Obethó Kálmán, Pekár Károly, Purgly János, Réthy Lipót, Rákóczy Zoltán, Szontagh Gyula, Szontagh Géza, Tomas István, Steiner Jakab, Wadovszky Gusztáv, Walder Gyula, Zempényi Sándor.

IDOJARÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 778.0 milliméter. délután 3 órakor 774.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 8.7, délután 3 órakor C° + 9.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 1. délután 3 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel többnyire borult, néha derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDOJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő idójárás várható:

— November 6. —

Száraz. — Hűvös. — Éjjeli fagy.

HIREK.

November 6. Péntek. Róm. kath. naptár: Lénárd. — Protestáns naptár: Lénárd. — Izraelita naptár: Kislev, Boschodes. — Görög-keleti naptár (október 25.): Mars. — A nap két 6 óra 54 perccel, nyugszik 4 óra 35 perccel. — A hold két 9 óra 5 perccel, nyugszik 6 óra 9 perccel.

November 8. Eibenschütz Pona szongoraművésznő hangversenye a Krispin-teremben.

November 8. As aradi korcsolyázó egyesület kösgyűlése délelőtt 11 órakor (Kassinó).

November 11. Aradváros közgyűlése délután 4 órakor. Szabadegyházi emléktárgyak országes marasma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Vonatok indulása

ARADRÓL:

Budapestre gyv. reg.	8.18
" sv. de.	11.30
" tv. du.	8.36
" sv. este	9.35
Csabára (péntek) de.	12.—
Szolnokra vv. reg.	5.10
Tövisre sv. reg.	6.30
" sv. du.	4.30
" gyv. este	7.02
Seborsra vv. du.	2.80
Temesvárra sv. reg.	6.20
" sv. de.	11.25
" vv. du.	5.—
Szegedre sv. reg.	5.45
" sv. de.	3.46
" vv. du.	4.10
N.-Halmagyra sv. reg.	6.35
" vv. de.	11.55
" sv. du.	4.50
M.-Hegyesre vv. du.	2.30

Vonatok érkezése

ARADRÁ:

Budapestről sv. reg.	6.05
" sv. du.	8.55
" gyv. este	6.28
Csabáról (péntek) reg.	7.—
Szolnokról tv. reg.	9.10
" sv. este	8.47
Tövisről vv. reg.	6.54
" gyv. reg.	8.08
" tv. de.	10.50
" sv. este	3.55
Radáról tv. du.	3.12
Temesvárról vv. de.	10.43
" sv. du.	3.44
" sv. este	10.55
Szegedről sv. de.	8.45
" sv. este	6.42
" sv. éjjel	10.25
N.-Halmagyról sv. de.	8.08
" sv. de.	11.05
" sv. este	6.34
M.-Hegyesről vv. du.	12.50

Kölesy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Betörés Aradon.

— Saját tudósítónktól. —

Még alig szivározt ki egy két homályos részlet az esetről, a rendőrség az ügy érdekében titokban tart mindent, mert oly gyenge szálon kellett elindulnia a tettes kézrekerítése czéljából, melyet a nyilvánosságra hozatallal nagyon könnyen elveszthetne. Most még csak tapogatódik itt is ott is. Kereskutat a legtelvebbi pontokon, számba vesz minden legcsekélyebb gyanura okot szolgáltatható szálat, hogy kikutasson valamit, de mindeddig csak a találgatások után van, pozitív eredményre még egyelőre nincs kitévése.

A mozgósított detektívek fáradhatlanul nyomoznak, kutatásuk behalozza az egész várost, a környéket, de nyomra még eddig jutni nem tudtak. Tudósítónknak csak nagy utánjárások után sikerült a homályos újról a nagy titkolódzástól a következőket megtudnia.

Egyik aradi előkelő ur háznál a napokban betörést követett el eddig még fel nem derített tettes vagy tettesek. A káros nevént az ügy érdekében nyilvánosságra nem hozhatjuk, valamint a helyet sem, hol a betörés történt. A káros földirtokos a napokban a környéken fekvő pusztájára rándult, hol pár napot töltve, szerdán Aradra visszajött. Mikor irodájában foglalatokodva véletlenül iróasztala fiókjába nyitott, meglepetve tapasztalta, hogy hábár azt minden alkalommal s pozitív emlékezet után elmenetelse előtt is gondosan bezárta, miután abban pénzt és több értékes tárgyat tartott, felnyitva találta. A fiókot jobban szemügyre véve nyomban látta, hogy azon külerőszak nyomai észlelhetők sőt a záron az erőszakos feszítés folytán törések konstatalhatók.

A fiókból az összes pénz és értéktárgyak hiányoztak. Nyomban előfogta a házbán alkalmazott cselédeket, de azok az esetről mit sem tudtak. — Ennélfogva feljelentést tett a rendőrségnél, melynek részéről Sarlot Domokos főkapitány és Green Nándor alkaptány a helyszínen megjelenve, a betörést igazoló külerőszak nyomait a fiók két kétséget kizárólag megállapították. — A vallatóra fogott házbéliek mit sem tudtak az esetről. Green Nándor alkaptány ennélfogva kezébe véve az ügyet, a legmesszebbmenő intézkedéseket tette meg arra nézve, hogy egy gyanús szálat találjon, melyen haladva, a tettest kézrekeríthesse. Nyomban gyanuba fogta az összes alkalmazottakat, kik az utóbbi időben a háznál szolgáltak, házkutatást rendeztek valamenynyinél, a náluk talált, csak némileg is gyanús tárgyakat lefoglalták.

A betörés napját sem megállapítani nem lehetett, sem a káros arra pozitív felvilágosítást nem adhatott, valószínű azonban, hogy

kedden este követték el, felhasználva a káros távollétét. A vizsgálat minden irányban folyik, talán a ma vagy holnap több részletet derít ki.

— Aradvármegye közigazgatási bizottsága holnap délelőtt 9 órákor tartja Fábrián László főispán elnöke alatt november havi rendes ülését. E helyen megemlítjük azt is, hogy a mezőgazdasági bizottság e hóban nem tart ülést.

— Kitüntetett aradi kiállítók. A hivatalos lap tegnapi száma folytatja az ezredéves kiállításán kitüntetett kiállítók névsorának közléését. Ezen alkalomból annak a 200 kiállítónak a nevét közli, a kik állami ezüst érdmet nyertek a jury ítélete folytán. Ezek közt az alábbi aradi és aradvármegyei kiállítókat találjuk: Aradi tejcsarnok-szövetkezet, Domány József bor-nagytermelő, Halmay Andor bortermelő, Kollarits Nándor szabó, Munk H. és fiai m.-szlatinai fatermelők.

— Békésmegye főispánja. A választások véget érven, széles körben fordul a kíváncsiság azon kérdés felé: ki lesz Békésmegye főispánja? Hir szerint gróf Almásy Imre volt orsz. képviselő, jássnagykunszolnoki földbirtokos lesz a főispán. De emlegetik még Bessenyei Ferenc orsz. képviselőt. Csak mint felülről híreket említjük meg ezeket. Békésmegye széles körében méltán szívesen látnák, ha a vármegye alispánját neveznék ki főispánná, de ki értesüléseink szerint nem reflektál a főispáni állásra.

— A hurczolkodás. A kiállítás területén megkezdődött a hurczolkodás. Egész szekértábor vonult föl a szép kis tündérvárosba, hogy elszállítsa a becsomagolt tárgyakat. A pavillonokban sok ezer munkás kéz dolgozik a pakoláson, amelyvel ha készen lesznek, megkezdődik a pavillonok rombolása. A hadügyi kiállítás tárgyait katonák csipellik el, azok csomagolják, a bosnyák pavillonban Hermann Konstantin ügyel föl a munkára. A történelmi kiállítás a fényképészek szorgoskodnak egyes tárgyak megörökítésével. Itt a pakolás csak november 15-dikén kezdődik. A legélénkebb a munka az iparosokban. A csomagolást és elszállítást három hét alatt előreláthatólag befejezik. A területre való belépésre jegyeket a kiállítási igazgatóság ad, a bérlet-, szabad- és munkásjegyek érvényüket elvesztették.

— Katonai utóállítás volt tegnap délelőtt 9 órákor az aradi várban, melyre Aradváros és a megye részéről vezettek elő összesen 6 állítás kötelest. Háromat besoroztak és mindjárt a várban is tartották. A bizottság polgári tagjai Nagy Ottokár rendőrhadnagy, Lengyel Sándor dr. aljegyző, Posgai Lajos és Issakutz Károly főorvosok voltak.

— Hamis pénzek. Ujabban, mint a kereskedelmi miniszter tudatja, olyan egy forintos érmehamisítványt hoztak forgalomba, mely kereskedelmi óulómszövegéből öntés útján készült és osztrák verettel 1831. évszámmal volt ellátva. Sötét ólom színű, homályosan elmosódott. Egy másik hamisítvány británia fémből, magyar verettel, 1892. évszámmal van ellátva, színe sötétebb, mint az ezüsté, nyomása meglehetősen tiszta. A szarvasi postahivatalnál pedig hamis 20. filléres foglaltak le, mely ólom ötvözetből készült, magyar verett, 1894. évszámmal, szürke színű. Jó lesz tehát a pénst nem csak megolvasni, de meg is nézni, mielőtt az ember elfogadja.

— Az első hó. Metsző hideg szél fútt végig tegnap Arad utózáin, s előkerültek a prémes ruhák. A levegő nagyon lehült, s az utózáik egész téli képet mutattak. Csak hogy éppen a hó hiányzott. De vannak vidékek, ahol már es a téli vendég is beköszöntött.

Igy Kőrmöcsbányáról távirják, hogy ott tegnap reggel erősen havazott. A hegyeken köröskörhár felőlvasztották az első havat. Lembergől sürgőnyzik, hogy ott tegnap reggel hózivatar támadt. Az orosz határról hasonló jelentenek. Az időjárás hirtelen megváltozott, téli hideg van mindenfelé.

— A szárazéri társulat ülése. A szárazéri társulat e hó 13-án d. e. 10 órákor tartja választmányi ülését a Szege városi székület közgyűlési termében. A választmányi ülés a jövő 1897. évi költségvetést tárgyalja, továbbá társulati folyó ügyeket intéz el.

— Szerencsétlenség az indóházban. Vértagyaszító szerencsétlenség történt tegnap délelőtt az aradi indóházban. Hirsch Mór 31 éves kiségitő fékező a szolnoki vonattal jött Aradra a holmijait, leszállván a kocsiból, a sínnek mellé rakta. Miután aztán a vonatot eltolták, visszatért, hogy táskáját magával vigye. Ugyanekkor a tolatással elfoglalt egyik mozdony egy sörszállító kocsit lökött ugyanarra a sínre, mely mellett Hirsch holmija feküdt. A nagy erővel előkötött kocsi teljes sebességgel robogott a sín végéig s az éppen táskája után lenyúló Hirschet oly erővel ütötte el, hogy az a sínnek közésett, feje a kocsikerekei alá került, melyek tökéletesen kettévágták a koponyáját úgy, hogy az egyik fele leszakadt s a földön. Az odafutott munkások borszadva néztek a rémitő látványra s rögtön értesítették telefon utján a főorvosi hivatalt, melynek részéről Posgay Lajos dr. főorvos nyomban a helyszínére sietett. Csakhamar megjelent Ottvös Dániel dr. kerületi orvos és Murády Almos rendőrhadnagy is, ki a holttestet az izraelita kórházba szállította. A vizsgálatot megindították.

— A posta és távirdeigazgatóság Gábovió-Papp Laurát Arad-Gájra és Trenka Ferenczet Halmagy-Csucora postamesterekké nevezte ki.

— Az adósságok halottja. Nagy feltűnést keltett hétfőn este Ujaradon Fialovits Tibor előkelő fiatal ember öngyilkossága. Fialaton dobta el magától az életet s mily prózai, hogy még csak nem is a szerelem, de ifjúkori könnyelműség áldozata. Egy kicsit mulatós természetű volt s utóbbi időben igen sokat költekezett. A család nem akarta kifizetni, kétségbeesésében főlötötte magát.

— Új szappanfűző telep. Hubert Bernát aradi szappanfűző engedélyt kért a várostól, hogy egy új szappanfűző és gyertyaöntő telepet létesíthessen. A kérelem folytán a kapitányi hivatal, mint elsőfokú hatóság tegnap délután helyszíni tárgyalást tartott, melyen résztvettek az iparhatóság részéről: Sárosi Domokos főkapitány, Posgai Lajos dr. főorvos, ifj. Nachtnébel Odön mérnök, Reichner Károly alügyész, Grün Nándor alkapitány és Stankovits Milos tűzoltóparancsnok, a felek részéről: Hubert Bernát kérelmező képviselőjében Steinhardt Mór dr., továbbá Vujta György dr. Wagner József és Schuster Henrik dr., érdekelt szomszédok. A hatóság az engedélyre vonatkozó határozatot a felekkel eszközöndő tárgyalások eredményéhez képest fogja meghozni.

— Költözködnek a halottak. Még a halottak is lassankint elhagyják régi lakhelyüket s hovatovább üres, lakatlan lesz az a szomorú fűzfákkal beültetett birodalom, mely már évek óta nem tudott befogadni több új lakót. Az ó-temetőből sorban hordják át a halottakat az újba. Tegnap a Steinitzer család három elhunyt tagját költöztették át az új otthonba, mely így lassankint benépesül új sírokkal, kriptákkal. Az átszállításnál az orvosi hivatal részéről Posgay Lajos dr. főorvos, a ka-

pitányi hivatal részéről Kovács Antal rendőrhadnagy volt jelen.

— Jegyző választás. Mezőhegyesi jegyzővé folyó hó 3-án Kovács Dezso ref.-kovácsi házi jegyző választott meg.

— Agyon ütötte az apósát. Berzován — írja levelezőnk — nagy verekedést rendeztek a napokban Bulyán Györgye és Pajásán Petru ottasi lakosok. Az összekülönbözésre az adott okot, hogy Bulyán, aki takarékos, szorgalmas ember, nem nézhetett tovább, hogy apósa, Pajásán Petru minden pénzét elmulassa s ugyancsak az ablakon hajigálja ki. Legutóbb is egy éktelen dáriddon csipte rajta az öregot, a kinek a magaviseleteért kemény szemrehányásokat tett. Vita hevében apósát ütlegelni kezdte s mivel az öreg visszautótt, Bulyán végső elkeseredésében úgy föbe költöztette az apóst, hogy az a kapott sértülések következtében három nap múlva meghalt. A gyilkos vót a csendőrség letartóztatva bekísérte az illetékes bírósághoz.

— Millenlumi jegyek érvényessége. A m. kir. államvasutaktól nyert értesítés alapján figyelmeztetik az utazó közönséget, hogy az összes bel- és külföldi állomásokon váltott 14, illetve 30 napig érvényes menetjegyek, továbbá az ezredéves országos kiállítás igazgatósága által kiadott országos fűzetjegyek érvényessége folyó évi november hó 15-ig, illetve 30-ig (bezárólag) lejár oly képen, hogy a visszautazásnak ezen napokon éjjelkor be kell fejeznie. A vidéki kiállítók, bizottságok tagjai stb. a birtokban lévő kezszintű igazolvány alapján azonban a kedvezmény folyó évi december hó 31-ig vehető igénybe.

— Eltemetett munkás. Simon Imre aradi munkás a Deák Ferenc utca 26 számú ház előtt a csatorna bevezetés munkálatainál dolgozott. A kiásott ürben alkalmazott gyenge duzolás a kihányt nagy föld terhet nem bírván meg, a faalkotmány meglaszt, összedől s a kiásott föld beomlott az üregbe, hol a bent dolgozó Simont nyakig eltemette. Alóltan ásták ki a többiek a föld alól. Súlyos benső sértüléseket szenvedett. A helyszínen megjelentek: Ottvös Dániel dr. kerületi orvos és Murády Almos rendőrhadnagy, ki az esetről felvette a jegyzőkönyvet.

— Elgázolt kis lány. Kurtioson tegnap egy sebesen vágató kocsit elgázolt egy kis leányt, ki most élet-halál között lebeg. — Dány Alex és Mokucz Péter kurtiosi legényeknek jó kedvük kerekedett, neki vágta a lovak között s azok röpitették a kocsit tükön bokron keresztül. A piaoztérén a csatorna játszadó kis Arsz Irimie 5 éves kis leány nem vette észre a rohanó kocsit, a legények sem a leányt s keresztül gázolták a gyermek. Most szüleinél ápolják, de életét aligha menthetik meg. A vizsgálatlan legények ellen megindították a vizsgálatot.

— Élet és halál. A főorvosi hivatal által egybeállított statisztikai kimutatás szerint az elmúlt héten született Aradon összesen 81 egyén, és pedig 19 fi és 12 nő, arány 84,3 pro mille; meghalt ugyanezen idő alatt 23 egyén: 13 fi és 10, köztük 2 idegen, arány 25,4 pro mille.

— A csárdában. Heje huja, duhaj nóta járja. Egyik liter a másik sarkára lép, a legények vig nórázás közben amugy istenesen öntik magukat a jó féle hegyi nektárt. Egyszer aztán beborul az ég. A muzsika elhallgat, a more elodalog valahogy az ablakon át, a legények meg ki kupával, ki felkapott székkel, élesre fent késsel néz egymás szemébe. Aztán járja az ütég, a szitok, az istenkáromlás, foly a vér, török az oldalborda, míg utóljára tisztázva lesz a kérdés, hogy hát ki is a legény a csárdában! Eldöntötte a furkos est a fontos sárdást Mártyi József és Márk Mihály szlatinai lakosok közt is, de Matyinak a jobb karjába került. Sebaj, majd megvezekli az a másik egy pár napi sötéttel, de a bizonyosság csak meg van, hogy Mark Miska a legény a csárdában!

— Vérhas járvány. Mezőhegyesen a vérhas járványos jelleggel fellépett. A kellő óvintézkedéseket a hatóság a lehető legzélesebb körben megtette.

— A szerb király legújabb házassági terve. Valahányszor Szerbia ifjú királya elhagyja országát, hogy az európai udvarok egyikénél vagy másikánál látogatást tegyen, utját mindannyiszor házassági tervvel hozza össze. E hir szerint a szerb király választotta Beatrice szász-koburg-góti hercegnéasszonyt, a gósti hercegné legifjabb leánya, a román trónörökös nejének nővére, akik igen rokonszenvesen fogadták az ifjú királyt. Ha a házassági terv megvalósulna, ígyképp a szerb és román dinasztia rokonsági viszonyba jutna, a megvalósulás azonban még a jövőé.

— A Beresina kincse. Egy orosz újság jelentése szerint a Beresina folyó fenekéről igen érdekes tárgyak kerültek felszínre, amelyek néma tanui a történelem egyik legérdekesebb eseményeinek: Nagy Napoleon orosz hadjáratának. Emberi koponyák, lovak csontváza, puskák, kardok, ágyugolyók, dobverők, sarkantyúk, sisakok, érmek és rendjelek kerültek elő a víz fenekéről, ahol nyolcvannégy esztendőig nyugodtak. 1812-ben történt, hogy a nagy korzikai vitéz katonái két hidat vertek a Beresinán, egyet a tűzerek és szekeresek, a másikat a gyalogosok számára. A hidaknak nyoma sem maradt, de a folyó fenekén őrizte a háború emlékeit. Most a nyáron, hogy a fausztatást könnyebben végezhesék, hozzáfogtak a folyó medrének tisztításához, így kerültek elő azok a tárgyak, amelyek ismét felidéztek azt az érdekes korszakot, amelyet Tolsztoj pompásan rajzolt meg a „Háború és béke” című regényében.

— Öngyilkos földbirtokosnő. Szálláspataki Kenderessy Arpádné, született fehérvári Brigya Gizella e hónap 2-án Déván megmérgezte magát, s még aznap iszonyu kínok között meghalt. Az öngyilkos urnő egy dúsgazdag földbirtokosnak volt a felesége, s gyógyíthatatlan baja kergette a halálba.

— Vérszomjas asszony. Liverpoolban Kempshall asszony Holland Edgar kereskedőt pisztolyal megátámadta és négy-szer reá lötr. Három lövés talált és a kereskedő vértől borítva összeesett. A támadás oka az volt, hogy Holland házasságot ígért az asszonynak, de ígéretét nem tartotta meg. — Kárpótlásul 1000 forintot ajánlott, azonban Krempshall asszony 10,000 frtot kért. Kérésének súlyt akarván adni, megátámadta az utcán Holland nővérét, amiért aztán bezárták. Elkeseredésében most arra határozta el magát az asszony, hogy a hitszegőt agyonlövi.

— Földrengés Prágában. Tegnap este kilenc óra után, a pályaudvar közelében épült egyik házban a lakók földindulást érztek és mert azt hitték, hogy a mozgás a talajszilárdísi katasztrófával van összefüggésben, szerfölött megriadtak. Ez a fölhevés azonban alaptalannak bizonyult és mintán a Brüxen kívül eső helyeken is hasonló mozgást éreztek, valószínűbbnek látszik, hogy kisebb mérvű földrengés volt a cseh fővárosában.

—x— Jótékonyozású államsorsjáték. Mint az előző években, az idén is nagy jótékonyozású államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tiszta nyemrényében következő jótékonyozású intézmények részesednek: A vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap; a kődi-vásárhelyi „Stefania” menedékház; a budapesti első gyermekmenhely; a kolozsvári „Mensa Academika”; a szűnidei gyermektelep egylet; a fehérekessy egylet; a Cirkvenica mellett létesítendő tengeri gyermekórház; az első budapesti szegény gyermektelep egy-egy tizedrészen: a budapesti Erzsébet-kórház egylet; a győri nádorvárosi leányvárház; a nagyváradi „Erzsébet” árvaház és a budapesti VII. kerületi népkönyha egy huszadrészben. A játéktörv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 60000 forint az összes nyeremények 160,000 forintra ruának. Sorsjegyek 4. 2 frtért kaphatók minden lottó, sós és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatal és do-

hánytüsdében. A husás f. évi december hó 28-án történik.

—x— Élő präperált pálmákat ajánl Rieger Mór (Budapest, Szervitátor 5.) termék, lépőcsőhá szb. dissztésére; ellentállnak minden időviszontagságnak. Ugyanott menyasszonyi koszoruk, művirágok legszebb választéka. Megrendelések vidékre is pontosan elküldetnek. Képes árjegyzék ingyen.

HYMEN.

Szöke Antal m.pécskai községi tanító vasárnap tartja eljegyzését Makón Rágyánszki Rozáliával, Rágyánszki József makói iparos leányával.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: A századvégi leányok, szimf. (elsősztr.)

Szombat: A századvégi leányok, szimf., (másodszor.)

LIII.

— November 5. —

(Sz. L.) A karmester a hét elején beteg volt, így a mára kitűzött három kis operettet nem tanulhatták meg az előadók. Helyettes darabnak lehető legjobb volt mindenestre a vaudevillek gyöngye, a legbájosabb pikantéria műve: Lili. Csak hogy az előadás annál rosszabb volt. Ahoz nagyon gyöngye ez a mostani társulat, hogy kellő előkészület nélkül tisztességes sikerrel előadjon egy régibb darabot is. Beszéltek össze vissza a szünetek elpalástolására, így is maradtak még kitöltetlen pillanatok bőven. — Es beszéltek olyanokat, hogy a színház iránt táplált legnagyobb jóakaratot is elnyomta a méltatlankodás. Valóban ideje volna, hogy Leszka y András igazgató ur legyen a színpadán és megkivánja színészeitől, hagyják jó mondásaikat zártkörű házi estélyekre a vendéglők fehérabroszos asztalához. Es értesse meg Nyárai-val, hogy azok a nyers, tagolatlan torokhangok, melyekkel a szó szoros értelmében fizikai fájdalmat okoz a hallgatónak, a mi jó türelmes közönségünket is kihozzák egyszer a sodrából és olasz színházakban szokos módon ad kifejezést méltatlankodásának. Nincs az a tized rangu garasos komédia, melyben olyan otromba izléstelenségekkel traktálnák az embert, a milyenekkel ő Saint Hypothese finom szatirájú szerepét undorítóvá tette.

Inkei Gizella a czimszerepben csak unalmas volt, még Hunyady is, ki Plincharddal mindig kellemes élvezetet szerzett csak az első felvonásban volt a régi jó.

Közönség kis számmal volt, az természetesen a színpaddal valamelyes rokonságban állókat kivéve nem igen mulatott.

* Elmaradt hangverseny. Pécskai Alajosnak mára hirdett hangversere Londonból érkezett telegramm szerint közbejött akadályok miatt elmarad. Az előre váltott jegyek ára visszaadtnak. Keppich és Schreyer zeneműraktárában visszavehető.

* Eredeti prémier a vidéken. Erdekes prémierje lesz a héten, szombaton, a székesfehérvári színháznak, amelyben ez idő szerint Dobó társulata játszik. Az újdonság egy három felvonásos énekes bohózat, a melynek ozime Nincs többé hűtlenség s a melynek Sztojano vics Jenő és Sas Ede a szerzői. Az előbbi írta a darab zenéjét. Sztojano vics Jenőnek már szép sikerei voltak mint zeneszerzőnek a Magyar Királyi Operában és a Népszínházban; szerzőtársa még új ember a színpadon, de mint novellairó jó nevet szerzett magának Aradon is a fővárosban is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A Faragó-Krón sajtópör.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Faragó István aradmegyei aljegyzőnek ifj. Krón Kálmán volt aradi ügyvédjélt ellen rágalmazás és becsületsértés miatt indított sajtópörében november hó 4-én tartották meg Nagyváradon az esküdtészi tárgyalást nem nagy érdeklődés mellett.

Az igaz is, hogy a „Faragó kontra Krón” sajtópör tárgyalása egymagában nem érdemelt nagyobb figyelmet, de a tárgyalás során felvetett kérdések, különösen a lovagiaság, illetve a lovagias formák, oszivil és katonai becsület közötti különbség, a becsület-bíróság határozatainak érvényessége vétettek ugy a vádló, mint a védő ügyvéd részéről föltöbbé éles judiciummal bírálat alá.

Mindakét ügyvéd az érvek egész apparátusával, a logika összes fegyverével iparkodott álláspontjának helyességét bizonyítani s hogy az mindakettőnek sikerült, mutatja a részben marasztaló, részben felmentő verdikt.

Krón Kálmán vádlott ugyanis a rágalmazás vétsége alól felmentettet, ellenben a becsületsértésben vétkeinek mondatott ki.

A törvényszék Milye Gyula kir. táblabíró elnökle alatt Fassio Pál és Gram Sándor bírálból alakult. Jegyző Lincozinger Gyula. Faragó István Rádl Odön nagyváradi ügyvéd kíséretében jelent meg, míg panaszolt Krón Kálmánt Keresztes Gyula aradi ügyvéd védte.

Az esküdtészi megalakítása után felolvasták a vádlevelet, ezután pedig a bizonyítási eljárás vette kezdetét.

Tanukul meg voltak idézve Aradról: Vannay Gyula, Lengyel Sándor dr., Boros Iván, Eöry Aladár, Avarffy Géza és Eitel Károly, Abraham Béla os. és kir. főhadnagyok. Valamennyien, mint egyik vagy másik fél volt segédei tettek tanuságot az eset részleteiről, akik különben sokkal ismeretesebbek és sokkal kevésbé érdekesek, sem hogy most ismertetni akarnók.

Délután 1 órára vége fakadt a tanuki-hallgatásoknak és sorra került a vádbeszéd, majd Keresztes Gyula igen sikerült s annyira hatásos védőbeszéde, hogy a hallgatóság többször éljönzésben adott kifejezést tetszésének, természetesen a szokásos elnöki intelmeket vonva fejükre.

Méltó megbotrányozást keltett Rádl Odön egyébként nagyszabású vádbeszédének az a része, melyben a katonatiszt tanuk fényes kardbojtjára hivatkozva azt kívánta a tisztelt esküdtraktól, hogy több hitelt adjanak a főhadnagyok, semmint a polgári tanuk vallomásainak; Keresztes Gyula védő beszédének épen az volt legnagyobb hatást keltett része, melyben Rádl Odönnek a botrányos kivánságát nemes haraggal visszautasította.

A perbeszéd után az esküdtek visszavonulva rövid tanácskozás után Berkovits Ferenc dr. kihirdette a végdiktet, mely szerint Krón Kálmán a rágalmazás vétsége alól 12 „nem”-mel felmentetik ellenben a becsületsértés vétségében 8 gennel és 4 nemmel vétkeinek mondatott ki.

A törvényszék ítélete: 80 forint fő- és 20 forint mellékpénzbüntetés s az eljárási költségek.

TÁVIRATOK.

Nász a királyi házban.

Budapest, november 5. (Saj. tud. táv.) Klotild főhercegnéasszony az új párnak nászajándékul Bihari Sándor „Ulászló találkozása Zsigmonddal” című festményét adta.

Budapest, november 5. (Saját tud. táv.) Hivatalos helyről megczáfolják a lapoknak azt a hírt, hogy Mária Dorottya főhercegnő a gyémánt korona átadóinak reményét fejezte ki, hogy férje

Orleansi Fülöp egyszer királyi koronaként fogja viselhetni. A főhercegnő egyáltalában nem mondott beszédet, hanem csak általánosságban adott kifejezést örömeinek és köszönetének a küldött ajándékért.

Ugron lovagias Ugye.

Budapest, november 5. (Saj. tud. táv.) Olay Lajos segédei Ugronnak tegnapi telegrammjára ma a következő választ küldötték:

„Olay Lajos ur megbízásából lovagiatlan táviratára megjegyezzük, hogy ön sérteni és rágalmazni bátor gyerek, de elégtételt adni gyáva. T a s n á d y Antal dr., K r i s z t i á n i István s. k.»

Ugron azt felelte erre, hogy Kossuth férfi, nem aggastyán, álljon helyt önmagáért. Olay illetéktelen tolokodását visszautasítja.

A rimaszécsi titok.

Budapest, november 5. (Saj. tud. táv.) A „Felsőmagyarország” azt írja, hogy F a y Barnabás, a ki a rémaszécsi kerületben D r a s k ó c y kormányparti jelölttel szemben mint a függetlenségi párt jelöltje azzal egyforma szavazatot kapott, pisztolypárbajban esett el, melyet politikai ellenfelével vívott.

Az Ugron párt.

Budapest, november 5. (Saj. tud. táv.) Ugron pártjának megmaradt hirmondói nem lépnek be Kossuth pártjába, hanem megmaradnak önálló pártnak.

A szentesi választás.

Szentes, november 5. (Saj. tud. táv.) Ugron Gábor örvengésének megvolt a hatása: a népet fanatizálta, Sima Ferencz letta képviselő 761 szavazattal. Cicatricis kormányparti 197, Olay Kossuth-párti 100 és Pfeifer szocialista 12 szavazatot kapott. Cicatricis Lajos délután Sima Ferencz és Dobák Emil aláírásával levelet kapott, melyben értesítik, hogy A s b ó t h Jenő legazemberezte. Cicatricis mind a hármuk ellen megindította a bünvádi eljárást.

Apponyi mandátuma.

Jászberény november 5. (Saj. tud. táv.) Alaptalan az az elterjedt hír, hogy a jászberényi mandátum ellen nem fognak peticionálni. Igen is lesz petíció.

Tanító mint sintér.

Lőcse, november 5. (Saj. tud. távirata.) Általános megbotránkozást szül, hogy Zeigmondháza község tanítója anuyira vitte a demokracziát, hogy rokonát a trenoséni kutyapezéért, — minthogy ez a sintér most beteg, — szörnyű mesterségében helyettesíti. Hivatalosan is konstataáltak ezt a oszfos körülményt melynek nagyon kevés mentsége az, hogy Zeigmondháza községe csak 60 frtot fizet egy évre tanítójának.

Betöltendő püspökségek.

Bécs november 5. (Saj. tud. távirata.) W l a s s i c s miniszter másfél óráig tárgyalta ma T a l i a n i pápai nunciussal a betöltendő magyar püspökségek ügyében.

Meggyilkolt hittérítők.

Berlin, nov. 5. (Saj. tud. távirata.) A „Nordd. Alg. Ztg.” szerint két orosz nemzetiségű hittérítőt, kiket a lipcsei hit-

térítőtársulat, okt. 20-án küldött ki Mernban kilimandzsaró vidékén a bennszülöttek meggyilkoltak. A gyilkosok megbüntetésére expedíciót indítottak utnak.

Elpusztult város.

Lissabon, november 5. (Saj. tud. táv.) Az Azori szigetekhez tartozó San Miguel szigeten Ribeira Quenta város nagy áradás következtében csaknem teljesen elpusztult. Sok ember életét vesztette és nagy marhaállomány ment vönkre. A termés teljesen elpusztult, a kár kiszámíthatatlan.

Eltűnt lángok.

Páris, november 5. (Saj. tud. táv.) Az „Agence Havas” jelenti Athenből: Konstantinápoly görög városrészében három Hiekiba való fiatal görög leánynak eltűnése miatt nagy az izgatottság. Azt hiszik, hogy ezeket a muzulmán seik tartja magánál és kényszeríteni akarja őket, hogy az izlámra térjenek át s valamelyik hárembe lépjenek be.

Lakatot a sajtónak.

Konstantinápoly, november 5. (Saj. tud. táv.) A nem török lapoknak megtiltották, hogy a török lapokban fegyvervásárlás végett intézett felhívást közöljék. A nyugtalanság nagy. Pérában elfogtak két fölfegyverzett szöftát.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos oség jelentése. —

Budapest, november 5.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma igen gyengén kínáltak a vételkedv tartozkodó volt s az irányzat változatlan maradt. Alig kelt el pár ezer métermássa buza jól tartott áron. H a t á r i d ö f ü l e t: Amerikából igen szilárd árakat jelentettek, s dacára ennek nálunk lanyhán indult az üzlet, s igen gyenge vásárlási kedv mellett sárlatig tetetemesen el is lanyhult.

Zárul 12 órakor:

Osi buza	7.99—8.—
Tavaszi buza	7.99—8.—
Buza május-juniusra	4.17—4.18
Tavaszi tengori	5.94—5.95
Osi tengori	6.50—6.92
Tavaszi rozs	11.80—11.40
Osi rozs	—
Tavaszi repese	—

E r t é k t ő z s d e: Az Amerikai elnök választás eredménye kedvezőbbre hangolta a tőzsdét.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	867.25
Magyar hitelrészvény	408.75
Osztrák államvasut	860.—
Lombard	—
Jelzálog hitelbank	—
Bima-Murányi	—
Villamosvasut	—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 5. d. n. 5 óra.

Buza bánági új	7.85—8.05
Buza tiszavidéki	7.80—8.15
Buza pestvidéki	7.75—8.10
Buza fejméreg, ei	7.75—8.10
Buza báoskai	7.90—8.15
Roze új, elsőrendű	6.70—6.75
Roze új, másodrendű	6.60—6.65
Arpa takarmány	4.—4.80
Arpa égetni való	5.10—5.90
Arpa sörfőzdei	6.50—8.—
Zab	5.80—6.05
Tengori bánági	4.25—4.30
Tengori másnemű	4.15—4.20
Káposzta-repese bánági	11.25—11.75
Köles	5.25—5.30
Buza március—április	—
Buza szeptember—október	7.97—7.99
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	6.97—6.99
Tengori május—június	4.15—4.17
Tengori július—augusztus	—

Tengori októberre	—
Zab március—április	5.93—5.96
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repese augusztus—szeptember	—

S z e z z ú z l e t.

— November 5. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ayera szoss 50 forint 50 krajczár, kosinyber 51 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 libor % beleérve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. mótermássáknként.

Aradvárosi színház.

Bérlet 85. szám. Bérlet 85. szám.

Pénteken, 1896. évi november 6-án

A századvégi leányok.

Sziámé 8 felvonásban. Irtá: Marcel Prevost. Fordította: Ivánfi Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Harden	Bács K.	Maxime	Tompa K.
Tessier	Kövi Ede.	Etienne	Horráth P.
Hector	Szendrei M.	Reverciorné	Láng Etel.
Lestranger	I.ányi A.	Madloine	Biró Irén.
Suberseaux	Balla K.	Marthe	Hunyadiáné.
De Vouvrén	Bácsné.	Ucelli	Rónaszkókiné.
Maud	Paulayné.	Cecile Ambro	Kövi Kornél.
Jaqueline	Mészáros G.	Dóra Calmell	Balázs Ilona.
Jeane	Fóti Frida.	Dr. Krausz	Tábori Emil.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Vasárnap, november 8-án, este 5^{1/2} órakor a Krispin-teremben

EIBENSCHÜTZ ILONA

hirneves zongoraművész

HANGVERSENYT

rendez.

MŰSOR:

1. Schumann . . . Synchronische Etuden,
2. a) Scarlatti . . . Allegro
- b) Brahms . . . Capriccio
- c) Chopin . . . Prelude
- d) Chopin . . . Scherzo cis moll
3. a) Mendelssohn . . . Caprice
- b) E. Schütt . . . Bluette
- c) Paganini-Liszt . . . Etude

Zongora: Bösendorfer.

HELYÁRAK:

Körszék 2 frt. Zártszék 1 frt. Belépő jegy 60 kr.

Jegyek előre válthatók Ifj. KLEIN MÓB könyvkereskedésében és este a pénztárnál. 1801

Eladó.

1 salon garnitur,

bordeaux atlasz.

1 ebédlő garnitur,

tölgyfából, 12 személyre.

1 garçon szoba garnitur,

családi körülmények folytán eladók.

Megtekinthetők Batthyány-utca 19. sz. a.

Szontagh Gyulánál. 1498

„Ügyvédjelölt

kerestetik Aradra. Állás azonnal elfoglalható. Románul értők előnyben részesülnek.

Czim a kiadóhivatalban. 1500

Aradi első takarékpénztár.

Van szerencsénk t. üzletfeleinket és a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint

hivatali helyiségeinket a mai napon

Atzél Péter-utcza 1. sz. a. házukba

I. emelet

(a színházzal szemben)

helyeztük át.

Arad, 1896. november 1-én.

Az aradi első takarékpénztár igazgatósága.

1489

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

13202/1896 kh.

Végzés.

Felmerült esetekből kifolyólag a testi épség megóvása és biztonsága érdekében a vízvezetési művek létesítésével foglalkozó vállalkozóknak általában mindazoknak, kik az ily művek létesítésének vezetésével vagy felügyeletével megbíztatvák, ezennel meghagyom, miszerint a vezeték csövek lerakására szánt oly árkokat, melyek a földszinttől 150 méternél mélyebb fenékekkel bírnak az esetleges beomlástól kellő módon és

eszközzel támasszák illetve duczolják ki vagy ennek eszközléséről gondoskodjanak.

Kik jelen óvintézkedésemet be nem tartják az 1879. évi XL. t. cz. 117. §-a alapján egy hónapig terjedhető elzárással és 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettni nem csak, de jövőben netán előforduló ily nemű szerencsétlenségből eredő testi sérülésekért gondatlansággal fognak terheltni.

Miről az érdekelt vállalkozók tudomás és mihez tartás, míg a ker. rendőr biztosok ellenkezés végett végzésileg értesítettnek.

Arad, 1896. október 15.

Sarlot Domokos

főkapitány.

H I R D E T M É N Y.

58

Ó cs. és apost. kir. Felsője 1896. október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonycélú m. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők örvegyei és árvái részesítendő alap, 2. a közdi-vásárhelyi «Stephánia» menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári «Mensa Akadémica», 5. a szünidei gyermektelep egyesület, 6. a fehérkereszt egyesület, 7. a Cirkvenica mellett létesítendő teageri gyermekotthon és 8. az első-budapesti szegény gyermekkert egyesület egy tized; míg 9. a budapesti «Erzsébet» kórház-egyesület, 10. a győri nádorvárosi leányárvaház és 12. a budapesti VII. kerületi népkonyha egyenként egy huszadrészében részesíttessék.

E sorsjáték összes 3282-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 160.000 forintra ruznak, és pedig:

1 főnyeremény	60000 ft	2 nyeremény egyenként	2000 ft
1	15000 .	4	1000 .
1	10000 .	20	500 .
1 nyeremény	5000 .	50	100 .
1	4000 .	200	50 .
1	3000 .	3000	10 .

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatlanul 1896. évi december hó 28-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, só. és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi «Merkur»-nál és minden városban és nevezetesebb helységben feállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapesten, 1896. október hó 4-én.

M. kir. lottó-igazgatóság.

Arany érem! Arany érem!

Kárpáti mellszörp köhögés ellen mell- és tüdőbetegék részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélekzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengésnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermeknek is adható. Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfüvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti melitea.

Egy nagy csomag 40 kr., egy kis csomag 20 kr. Szintén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán.

Aradon: Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tárában. 1602

223/1896. pm.

Pályázati hirdetmény.

Néhai Hertschka Mór ösztöndíj alapítványának két helye megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Pályázhat az aradi főgymnasium bár, mely osztályba járó tanulója, ha Aradvárosi, vagy megyei lakos fia, s ha tanulmányai feléből jeles, másik feléből pedig jó osztályzattal bír.

Az árvák, azok után a szegény sorsú szülőik gyermekei elsőbbséggel bírnak.

A pályázati kérvények hozzám 1897. évi január hó 2-ig benyújtandók.

Aradon 1896. évi november hó 3-án

Salacz

kir. tanácsos
pogármester.